

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 11 (3173) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Minden pillanatban megkezdődhetnek a döntő mérkőzés Rommel és Montgomery között

Tíz kilométeres aknamező védi Rommel vonalait. Giraud győzött De Gaulleal szemben

Zürichbe jelntés érkezett, hogy a libiai harctéren Buerat és Bisrafa között befejeződött a szembenálló felek felvonulása és a csata bármely pillanatban megkezdődhetik. Rommel csapatait két erősen kiépített vonalban helyezték el és az első védelmi vonal előtt 8-10 kilométer széles aknamező van. Ezek között rengeteg kiscső és gépfegyverléseklanc húzódik meg. Mindkét részről különösen nagy tűzérési és légierő vonatok össze.

Súlyos vereséget szenvedtek a francia szabadcsapatok Észak-afrikában

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interim jelenté: A Nemzetközi Tájékoztató Iroda a tuniszi harctér helyzetéről a következőket jelenti:

A középső szakaszon a harcintézkedésnek élénkebb volt. Amerika szolgálatban álló francia felkelőcsapatok mintegy ezrednyi erővel, nagyobb páncéloskötélek támogatásával ismét támadásra indultak Pont du Fahe irányában előretolt német biztosítésgépek, azonban véresen visszaverték ezt a kísérletet. A támadók több irás ütközet után 600 halottat és 15 páncélos elvesztésével visszavonultak. Még tovább délre, egy hegyi utért a harcok még folynak. Az északi szakaszon német csapatok visszautasították két angol század támadását. Az ellenségnek súlyos veszteségeket okoztak. Az az amerikai csoport, amelyről néhány nappal ezelőtt említést tettünk és amelyben páncélosok is vannak, Tebesa vidékén gyülekezett. További angol-amerikai csapatösszevonásokat észleltek Medzsevel Bab körül. A tengelylégierője elmenthetően az angol-amerikai légierőkkel, rendkívül tevékeny volt. A tengely repülői jóhatással lötték az ellenség csapatmozdulatait és gépkocsi gyülekezéseit. Az egyik gyalogsági zászlóalját mély repüléssel végrehajtott rajtaütéssel teljesen szétszórták. Az olasz harcirepülők a középső arcvonalszakaszon megrakott tehergépkocsikat gyűjtötték fel. Német zuhanóbombázókötélek az Atlaszhegységben 50 gépkocsit pusztítottak el. A légierő ezenkívül sikeres támadásokat intézett Algir és Bone kikötői ellen.

További letartóztatásokat hajtottak végre Franciaországban

Genfben jelentik: (B. T.) A Journal de Geneve megbízható helyről származó értesülés alapján jelenti, hogy Franciaországban további letartóztatásokat hajtottak végre. Olyan francia személyiségekről van szó, akik azzal

gyanusíthatók, hogy közrejeztették az északafrikai eseményekben, vagy pedig ellenséges érzelműek a német-francia együttműködés politikájával szemben. A letartóztatottak között van Altmayer tábornok, D.Harcourt tábornok fia, Ben ezredes a francia vezérkar hírszolgá-

tának a híres XII-ik irodának volt vezetője és több más tiszt. A genfi lap úgy tudja továbbá, hogy Reynaud volt miniszterelnök és Mandel volt miniszter szintén letartóztatásban van. Az egyik erődben őrizetben van Louis Napoleon herceg is, aki néhány barátjával együtt kísérletet tett arra, hogy Franciaországból Spanyolországba meneküljön. A herceget néhány politikussal együtt letartóztatták, amikor bonapartista megnyilatkozás végett Spanyolországba akartak jutni.

Bern. (Stéfani.) A svájci lapok jelentése szerint Lebrun volt francia köztársasági elnök birtokán tartózkodik.

Torinó. (MTI.) A Torinó elleni el-

kezdetétől a mai napig a polgári lakosság körében 503 halottja és 507 sebesültje volt.

Marseille. (MTI.) A Német TI jelenté: Az algéri rádió jelentése szerint Észak-Afrikában királypárti összeesküvést fedeztek fel. Észak-Afrikában francia monarchiát akartak létesíteni.

Olaszország lemondott a Nemzeti Kínában lévő területen kívüli jogairól.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az olasz kormány értesítette a kínai nemzeti kormányt, hogy eddig élvezett engedményeiről és területen kívüli jogairól lemond.

Mindenütt visszaverték a német és szövetséges csapatok a szovjet támadásokat

Róma. (MTI.) A Popolo di Roma berlini tudósítójának jelentése szerint német körökben csütörtök este kijelentették, hogy a szovjet csapatok által újabb frontszakaszon megindított rendkívül heves támadások szintén nem jártak kézzelfogható eredménnyel. Itt-ott ismét betörések támadtak, ezeket azonban azonnal elreteszelték és egyes pontokon a szovjetországi erők valószínűleg csapdába jutottak. A bolsevisták az elmúlt 24 óra alatt is óriási veszteségeket szenvedtek ember és anyagban egyaránt.

Millerovo ma is német kézben van

Berlin. (Bud. Tud.) A német fővárosba érkező jelentések szerint a keleti arcvonalon a helyzet az utolsó 24 órában nem változott. A német és szövetséges csapatok mindenütt visszaverték a szovjet támadásokat. Berlini körökben a keletről érkező hírek alapján a helyzetet egészenbenve pozitívnak ítélik meg. A jelek arra mutatnak, hogy a szovjet hadvezetés ujonnan indított két offenzívájával, a Voronyezstől délre és Leningrádnál indított támadással azt akarta elérni, hogy a német csapatokat leküsse és megakadályozza tartalékainak a Don vidékére és az Északkaukázusba való szállítását. A német fővárosban az a felfogás uralkodik, hogy a bolsevisták néhány nap óta legnagyobb erőfeszítéseiket a Sztalingrádnál lévő német állásokra irányítják. Az egyik hivatalos közlésből kitűnik, hogy január 12-én a bolsevisták erős tűzéréssel órák hosszát sortűzszerűen lötték a német állásokat, de sikerült ezt a támadást közelharcban levern. Berlinben egyébként cáfolják a Millerovo elfogla-

lásáról szóló szovjet jelentést.

Prága. (MTI.) A pénteki prágai lapok jelentése szerint a cseh-morva védőnkőség hivatalos lapja ez év január 12-iki számában rendelet jelent meg, amellyel a cseh ortodox pravoszláv egyházat törölték az államilag elismert felekezetek sorából. Mjnt ismeretes, a pravoszláv egyházat a birodalmi védnök 1942 december 18-án kelt rendeletében feloszlatta és vagyonát az állam javára elkobozta.

Basel. (Bud. Tud.) A Basler Nachrichten londoni jelentése szerint Benes tavasszal látogatást tesz Washingtonban. A washingtoni látogatás utánra tervezi moszkvai útját.

Amsterdam. (MTI.) A NTL. jelenti: Standley, az Egyesült Államok moszkvai nagykövete háromhónapos amerikai tartózkodás után visszatért Moszkvába. Az United Press jelentése szerint azt mondta, hogy nagyobb tömegű szállításokat igyekeznek Oroszországba eljuttatni, azonban a szállítások nagy nehézségekbe ütköznek.

Zürichbe érkezett jelentés szerint a hetek óta tartó verseny, amely Észak-afrikában az amerikaiak által támogatott Giraud és az angolok által támogatott De Gaulle között folyt. Giraud teljes győzelmével végződött. Mac Millan, brit miniszter, aki Londonból Algirba érkezett és ott különböző francia személyiségekkel tárgyalásokat folytatott, kijelentette, hogy a szövetségesek elvileg hajlandók Giraudt és munkatársait de facto francia kormánynak elismerni.

Még nem tudták megfékezni az amerikai bányásztrájkot

Amsterdam. (MTI.) A NTL. jelenti: Ickes, az Egyesült Államok belügyminisztere az angol hírszolgálat jelentése szerint kijelentette, számolni kell azzal a lehetőséggel, hogy a kormány átveszi az amerikai szénbányákat abban az esetben, ha a már 14 napja tartó munkássztrájk nem ér véget. Emiatt eddig félmillió tonnát tesz ki a szénvesztés és naponta további 40.000 tonna veszteséggel kell számolni a sztrájk miatt.

Amsterdam. (MTI.) A NTL. jelenti: Az angol hírszolgálat jelentése szerint a tengerészeti hivatal csütörtökön este közölte, hogy ellenséges tengeralattjárók az Atlanti óceán déli részén eleüllyesztettek egy közepes nagyságú brit kereskedelmi hajót, amelynek személyzetéből csak egy ember maradt életben.

Fontos közérdekű kérdéseket tárgyalt az Erdélyi Párt elnöki tanácsa

Máté Pál és Varga Jenő moziengedményesek egy előadás jövedelmét ajánlották fel a honvédehöz tartozók gyűjtésére

Nagyvárad. Saját tud. Január 14-én délután 5 órai kezdettel az Erdélyi Párt Kortsmáros László országgyűlési képviselő elnöklétével tanácsulást tartott. Az elnök bemutatta a megjelent fiatalokat és hűséges szolgálatra szólította fel őket.

Csapó Zoltán gyógyszerész válaszában megköszönve azt, hogy a párt módot ad a fiataloknak a magyar jövő munkálásában.

Kortsmáros László üdvözölte Medvigy Ferenc és Pap-Szász Lajos felsőházi rendes és Mónus Sándor és K. Balogh Ferenc felsőházi póttagokat megválasztásuk alkalmával. Továbbá köszöntötte Szabó János országgyűlési képviselőt abból az alkalomból, hogy a Nemzeti Munkaközpont társelnöke, Bartsch Sándort pedig, hogy tanügyi főtanácsos lett.

Ezután ismertette a párt közreműködését a Kormányzónő gyűjtési akciójában. A párt most nem tud oly nagyarányú gyűjtést rendezni, amelyet a harctéri honvédek részére rendezett, mert általános társadalmi gyűjtés indul meg. De most is ki akarja venni részét a gyűjtésből. Ezért a párhelyiségben perselyeket helyeznek el. A párt a maga részéről 100 pengőt ad és összejuttatásokat rendez erre a célra. Szóba került egy művészi est előkészítése is. Máté Pál és Varga Jenő moziengedményesek egy előadás jövedelmét. Fészl József pedig a Pannoniában rendezendő teadélután jövedelmét ajánlotta fel a nemes ügy szolgálatára.

30 fillér legyen a víz köbméterenként

Élénk vitát váltott ki a vízdíj-szabályrendelet ismertetése, amelynek előadója Máté Pál volt. Végül a tanács abban egyezett meg, hogy szónokot jelöl ki, akik a bizottságban azt indítványozzák, hogy 30 fillérre szabják le a város köbméterenként a vizet.

A Rimanóczy-fürdő és szálloda ügyét szintén Máté Pál ismertette, amelyhez szakértőként Fészl József szolt hozzá és kifejtette, hogy a fürdő és szálló rendezéséhez és megfelelő üzemeltetéséhez legalább 300.000 pengőre volna szükség, hogy megfelelően üzembe helyezhető legyen.

Kincstári erdőkből szállítsanak fát a város és nyissák meg a vidéki krumplis vermeket

Ezután a faüggyel foglalkozott behatóan a tanács és elhatározta, hogy szombaton küldöttséggel keresik fel a polgármestert. A küldöttség tagjai: dr. Medvigy Ferenc, Krüger Jenő, Máté

Hirdessen a Magyar Lapokban

Pál, Szabó Károly, Kortsmáros László, Csapó Zoltán, dr. Kalas László. A bizottság kéri a polgármestertől, hogy a kiskereskedőkhöz jusson elegendő aprított fa, mert másképpen a kisemberek nem tudnak fához jutni. A város faellátása megoldható lesz, ha a kincstári erdőkből szállítanak fát és azt egy helyre hordják össze, ezt osszák szét szükség szerint a lakosság között.

Javasolni fogja továbbá a bizottság, hogy

Rendeletet adott ki a kultuszminiszter a gyermekek iskolai vallásos neveléséről

Törvényszerinti vallásában kell nevelni a gyermeket az iskolában

A kultuszminiszter rendeletet intézett a tankerületi királyi főigazgatókhoz, hivatkozva hivatali elődje egy korábbi rendeletére, amelyben felhívta a figyelmet arra, hogy a gyermekeket az iskolában annak a vallásnak megfelelően iskolai vallásoktatásban kell részesíteni, amely vallásához a gyermek az állami születési anyakönyvben foglalt bejegyzés szerint tartozik. Mégis előfordult, hogy a gyermek vallásos nevelését a törvény szerinti vallástól eltérően más vallásban kezdték meg és azt az iskolába is hosszabb időn keresztül ebben a vallásban akként folytatták, hogy a gyermekben már határozott vallási felfogás is kialakult. Az ilyen gyermek vallásos érzéseit súlyosan megzavarná, ha iskolai vallásos nevelése most már olyan vallásban folyne tovább, amely az eddigi — bár a törvénynek meg nem felelő — vallásos nevelése következtében kialakult, határozott vallási felfogásától eltér. Az említett méltánylást érdemlő rendkívüli esetekben a kultuszminiszter haj-

vegyen maga mellé a polgármester közellátási bizottságot és szaktanácsot, hogy eredményesebb legyen a közellátás nehéz ügye.

Majd Szabó Lajos ref. lelkész a faügy előterjesztése után a körzeti ülésről, a nemzethűségi bizonyítványok ügyéről számolt be. Az Erdélyi Párt 4735.66 fillért gyűjtött a harctéren harcoló katonák javára.

A régi körzet a titkári jelentés szerint elintézt 953 ügyet. A körzet szociális tevékenységéből kiemelkedik a sok személyes közbenjárás családvédelmi és közügyekben. A körzet tagjai nagy nehezégeket legyőzve látogatták a nyomorgó családok ezreit, résztvettek iskolai és szegénysegélyek kiosztásánál, sok esetben a választmány tagjai többször 30—40 pengőt adtak össze a nyomorgók segítéseére, 34 egyént helyeztek állásba.

A párt tagjai elismeréssel vették tudomásul a körzeti beszámolót.

Még több indítvány elhangzása után Kortsmáros László elnök bezárta a gyűlést.

landó a gyermek vallásos érzéseinek súlyos megzavarására vezető hatósági beavatkozást és az iskolai hatóság ellen a megtorló eljárást kivételesen ebben az iskolai évben mellőzni. Annak biztosítása végett azonban, hogy a hatósági beavatkozás valóban csak kivételesen legyen és csak a rendkívül méltánylást érdemlő esetekre szorítkozzék és hogy a jövőben ne keltezhessek olyan helyzet, amelyben a gyermek törvény szerinti vallásának megfelelő vallásban való iskolai nevelése a gyermek vallásos érzéseinek megzavarására vezethet, a miniszter magának tartja fenn a határozás jogát abban a kérdésben, hogy a hatósági beavatkozást megelőzni lehet-e, vagy nem. Hangsúlyozza a miniszter, hogy a jövő iskolai évtől kezdődően minden olyan esetben, amelyben a gyermekeket törvény szerinti vallásától eltérő vallásban nevelik és oktatják, a törvényes rendelkezéseknek hatósági beavatkozással is érvényt fog szerezni. (Magy. Tud.)

Egészségügyi fiókszövetségek alakultak a Csikszentmártoni járásban

A csikszentmártoni járásban két egészségvédelmi fiókszövetség alakult meg. A megalakítást dr. Szépp Ferenc csikszentmártoni m. kir. tisztiorvos végezte. Egyhangulag a következő tisztikar választotta meg:

Csikszentgyörgyi fiókszövetség elnöke: Ince Domokos főesperes, plébános, társelnök dr. Berkes Sándor körorvos, alelnök Forró Miklós főjegyző, ügyvezető főtitkár dr. Berkes Sándorné; választott választmányi tagok: Forró Miklósné, Tompos Lajosné, Czifó Gergelyné, Tompos Pálné, Salamon Andrásné, pénztárnok Szász Domokosné, titkárok:

Baráth Erzsébet, Balázs Pirooska, ellenőr Kékes Károly, számvizsgáló bizottsági elnök Botár Géza, tagok: Fazakas Lajosné, Dobó Józsefné, Kasza Istvánné, Salamon Andrásné.

A választmányiak hivatalból tagjai: dr. Márton László, a csikszentmártoni járás főszolgabírája, dr. Szépp Ferenc, m. kir. tisztiorvos, Balló Imre csikmenasági jegyző, Gondos István csikbánkfalvai jegyző.

A csikszentmártoni fiókszövetség egyhangulag megválasztott tisztikara a következő: Elnök Nagy Antal esperesplébános; társelnök dr. Szépp Ferenc,

m. kir. tisztiorvos; alelnökök: Konrád Kálmánúé gyógyszerész neje, dr. Nagy Jenőné, kir. közjegyző neje, Györfi Endréné főjegyző neje, Bartók Sándorné kereskedő neje, László Ferencné tanítónő; ügyvezető főtitkár: dr. Szépp Ferencné, csikszentgyörgyi Józsa Margit állami tanítónő; titkárok: Biró Ibolyka, Bartók Dóra, Gergely Julianna, ügyvezetők: dr. Márton Gábor, dr. Botár Adolf, dr. Sinka Gyula ügyvédek; pénztárnok Tótor Jánosné állami tanítónő, ellenőr Konrád Kálmán gyógyszerész; számvizsgáló bizottság elnöke dr. Márton László főszolgabíró; rendes tagjai Miklósi Ignác és Keresztes Lajos községi bírók; póttagjai Lukács Zoltán és Balázs Ferenc, választmányi tagok: dr. Márton Lászlóné főszolgabíró neje, Szimonisz László dr. járásbírói elnök, Tótor János szolgabíró, Szőke Ágoston nyugalmazott ig. tanító, László Ferenc tanító, Biró Gézáné kereskedő neje, Gille György postamester, vitéz Bartha Ádám földbirtokos, Bándi Balázs káplán, György Endre ig. tanító, vitéz Keresztes Tamás és Vojna József birtokossági elnökök, Szabó Lajos járási leventeparancsnok, Sebelényi Ferenc m. kir. erdőmérnök, Györfy Endre főjegyző. Választmányi póttagok: Hajdu Menyhért, Bodó István, Molnár Gyuláné, öz. Száva Mártonné, Dobos Sándor, Miklós István.

Vetőgépeket és talajművelési eszközöket juttat a földművelési minisztérium a gazdáknak

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A földművelésügyi miniszter a gazdák talajművelési és vetési munkáinak előmozdítása céljából vetőgépeket és talajművelési eszközöket juttat a gazdáknak. A gépek, vagy eszközök vételárának 25—50 százalékát a földművelésügyi tárca vállalja. Az igényeket az illetékes mezőgazdasági kamarához, illetve az erdélyi kirendeltségekhez kell eljuttatni.

A földművelésügyi miniszter nemsitett zab és sorápra vetőmag kiosztását rendelt el. Az igényeket száz holdon aluli gazdák esetében a vármegyei gazdasági felügyelőségnek, száz holdon felül a m. kir. növénytermelési hivatalnál kell bejelenteni.

Szektáriánusokat ítélte el a honvédevezérkar bírósága

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A honvédevezérkar főnökének bírósága Barta-Weitzdörfer András volt bankaltisztet Konrád János újpesti lakost, Faluvégi Dénes volt tanítót a honvédségből való kicsapásra, kötéltálati halálra és azonnali lefokozásra ítélte. 52 vádlott társukat hat hónapra életfogytiglanig terjedő fegyházra ítélte a bíróság. Vitéz Szombathelyi Ferenc a vezérkar főnöke a három fővádlott büntetését életfogytiglan fegyházra változtatta át. Az elítéltek tagjai voltak a Jehova Isten tanú nevű betiltott szektának. A törvényes állami rend megbontására szövetkeztek, továbbá katonaszökevényeket rejtegettek és a katonai szolgálat megtagadására biztattak. Az elítéltek továbbra is fenntartották törvényellenes mozgalmukat és a szekta külföldi központjaival összeköttetést létesítettek.

Teljesen felkészült a doni magyar arcvonal a szovjet támadásokra

Heves harcokban visszaverték a bolsevistákat a magyar és német csapatok. Elzárták az egyetlen szovjet betörés szakaszát

Berlin. (MTI.) Német katonai körökben kiemelik a magyar csapatok hősiességét a doni arcvonalon. A szovjet csapatok két nappal ezelőtt megkezdték Voronyezstől délre a régóta előkészített nagy támadásaikat, amelyeket rendkívül heves tűzvérségi tűz vezetett be. A támadások azonban nem tudtak kibontakozni, mert a magyar és német csapatok felkészültek és várták a támadást. Heves harcokban visszaverték a szovjet csapatok élét. Az orosz csapatok óriási veszteségeket szenvedtek és visszavonultak. Nagy áldozatok árán csupán egy helyen tudtak betörni a német vonalakra, de ott is elzárták az utat a további előnyomulás elől.

Berlini katonai körök nyugodtan tekintenek a jövő fejleményei elé

Berlin. (MTI.) A Német TI katonai munkatársa írja: Megállapítható, hogy a szovjet hadműveletek lefolyása egész más, mint amilyennek azt az ellenséges jelentések feltüntetik. A keleti harctér helyzete — írja a tudósító — az előző napokkal szemben a hosszú arcvonal egyetlen pontján sem változott meg lényegesen. A Szovjet továbbra is a főarcvonal ellen intézi támadásait. A harcok súlypontja a déli szakaszon van. Az ellenség veszteségei épúgy, mint az elmúlt télen, borzalmasak és még felülmúlják a múltévi veszteségeket. Figyelemmel kísérve az ellenséges hírszolgálatot, kiderül, hogy a német védekezés rugalmasságát az ellenség igen tévesen fogja fel. Győzelemről beszélnek, ahol nincs is jele annak, megsemmisítésről, holott a német és szövetséges csapatok rugalmassága következtében egyetlen megsemmisítő csatára sem került sor. Az ellenség csodálkozik fog majd, amikor egy napon a helyzet tisztában alakul ki és látni fogják, melyik fél használhatja a megsemmisítő szót. Összefoglalóan azt lehet mondani, hogy a helyzet minden tünete feljogosítja a berlini köröket, hogy nyugodtan tekintsenek a jövő fejleményei elé.

A magyar arcvonalon és Velikije Luki körül vannak a szovjet támadások

Berlinből jelentik: (MTI.) Az Interinf jelentései: A keleti harctéren a bolsevisták nagy veszteségeik következtében, szerdán csaknem teljesen abbahagyták támadásaikat a Kaukázus nyugati részében, a Don nagy kanyarulatában és majdnem az egész középső szakaszon. A német repülőök a novoroszijszki térség felett légiútközvetekben négy Rata gépet és kilenc bombázót lőttek le. A Volga és a Don között az ellenség támadásai összeomlottak. Az arcvonal magyar szakasza előtt nem csökkenő heveséssel tovább folynak a váltakozó harcok egy betörési helyért. Velikije Luki támaszpontért a harc ugyancsak nem csökkenő erővel folytatódott. A schlüsselburgi térségben a szovjet csapatok megújították erős támadásaikat, de eredménytelenül.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelentései: A Führer főhadiszállásáról. A védőerő

főparancsnoksága közli: Kaukázus nyugati részében az ellenség előző napi veszteségei után csak szórványosan és egymástól függetlenül támadott. A támadásokat visszavertük. Kaukázus és a Don között, valamint a Don vidékén kudarcba fulladt az ellenség támadása. 28 harcocsit megsemmisítettünk. Stalingrád vidékén a német csapatok hősiességével erős gyalogos és páncélos támadásokat hártottak el. A légierő a földi hadmű-

veletek súlypontjain avatkozott be a harcban. Az ellenségnek Voronyezstől délre lévő német és magyar állások ellen megkísérelt támadásai összeomlottak. Az Ilmen-tótól délkeletre és a Ladoga-tótól délre tovább folynak a harcok.

Libiában repülőink 11 ellenséges gépet lőttek le, a légvédelem háromat. Két német gép elveszett. Tuniszban visszavertük az ellenség megismételt előretöréseit. A német és olasz gépek ellenséges utánpótlást és csapatgyülekezéseket támadták.

A nappali órákban megkísérelt brit légitámadások során a megszállt nyugati terület felett öt gépet, az észak-tenger vidékén két gépet lőttünk le. A késő esti órákban brit gépek támadást intéztek Nyugat-Németország, mindenképp Essen ellen. A polgári lakosságnak veszteségei voltak. A ledobott bombák lakóházakat rongáltak meg. Öt gépet lelőttünk.

Német gépek szerdán a nappali órákban Anglia délkeleti partvidékének berendezését bombázták. Az éjszaka folyamán Sunderlandot támadták a német gépek jó hatással.

Csillagászati számok a szovjet kereskedelemben

Genf. (MTI.) A Német TI jelentései: Londonból jelentik, hogy *Graedner*, a *DailyMail* északafrikai tudósítója, aki nemrégén tért vissza az Egyesült Államokból és a Szovjet Unióból, cikkeket közöl a szovjet helyzetéről, amelyekben megállapítja, hogy a szovjet iparának teljesítőképessége távolról sem olyan méretű, mint egy évvel ezelőtt. Nyersanyagokban gazdag területeket és egész iparvidékeket veszített a szovjet, ijesztő méretű embervesztései mellett. A mezőgazdasági helyzete egyre kétségbeesettebb. Az élelmiszereket adagolják, a nem adagolt árak megfizethetetlenek.

Egy font méz ára 180 pengőnek, egy font rossz minőségű hús ára a zugkereskedelemben 75 pengőnek felel meg. Egy tojás 10—12 pengő, egy csésze tej 18—20 pengő. Élénk cserkereskedelem van. Egy font kenyérért egy pár cipőtalpat, egy üveg vodkát egy marék burgonyát adnak.

Nem kétséges, hogy az oroszok nagyrésze ezen a télen éhezni fog és sokan nem élnek túl a telet. Moszkva hatalmas áruházai végzetlenül képet mutatnak, mert teljesen üresek. Cipőt egyáltalán nem lehet kapni, ugyancsak a lakosság a télen rongyokkal körülbütyölt lábakkal jár az utcán.

Montgomery újabb támadása a napokban indul meg

Bernből jelentik: (MTI.) A Stefani Iroda jelentései: A svájci lapok jelentése szerint *Lebrun* volt francia köztársasági elnök birtokán tartózkodik. Marseilléből jelentik: (MTI.) A Német Távíratok Iroda jelentései: Az algériai rádió jelentése szerint Észak-Afrikában királypárti összeesküvést terveztek fel. Észak-Afrikában francia monarchiát akartak létesíteni.

Hogyan gondolkoznak a franciák Északafrikában

Stockholm. (MTI.) A Német TI jelentései: Mint az *United Press* Északafrikából jelenti, az ottani franciák politikai felfogása szerint a következőképpen oszlanak meg a hecselések szerint: 25 százalék Vichy híve, 15 százalék royalista, 10 százalék De Gaulle híve. A lakosság többi része politikai szempontból meglehetősen közönyös.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelentései: Északafrikában a német és olasz páncélos hadsereg szerdán sikeres járőr

csapatvállalkozást vitt véghez. Néhány helyen a brit előtér állásokat is elfoglalták. A 8. brit hadsereg első hullámának kötelékei most már lényegében befejezték felvonulásukat, úgyhogy számolni kell a legközelebbi napokra *Montgomery* újabb támadásának megkezdésével. A világosan mutakozó brit támadóelőkészületekkel szemben a német és olasz páncélos hadsereg megtette a kellő intézkedéseket.

Stockholmból jelentik: (MTI.) A Német Távíratok Iroda jelentései: Az *Alton-bladed* londoni jelentése szerint New Yorkban a mozgóképszínházak esténként majdnem üresek, minthogy a benzinhiány lehetetlenné teszi a gépkocsik használatát és a newyorkiak ezért inkább lemondanak a mozik látogatásáról. A közlekedésben nagyon kellemetlennek mutatkozik a felhőkárokban, ahol eddig olajjal fűtöttek. Ezek a lakások most hidegen állanak.

Határátlépőt ítél el a törvényszék

Nagyvárad. Saját tud. Orosz Mária mezőtelegi lakost a nagyváradai törvényszék két rendbeli tiltott határátlépés miatt 1 hónapi fogházbüntetésre ítélte. Mátis Filimon borszegi lakos, szintén kétrendbeli tiltott határátlépéssel vádolva került a törvényszék elé. A bíróság 2 hónapi fogházbüntetéssel sújtotta a határátlépő Mátis Filimont. Mindkét ítélet jogerős.

Minden női honvédelmi munkaszolgálatra jelentkezzék asszony és leány vegyen részt az eskütételben

Nagyvárad. Saját tud. A Női Honvédelmi Munkaszolgálat nagyváradai szervező irodája lapunk útján már felhívta a jelentkező asszonyokat és leányokat, hogy feltétlenül jelenjenek meg az ünnepélyes eskütételben, amely vasárnap délelőtt fél 12 órakor lesz a városháza nagytermében. A vezetőség most külön is felhívja a női honvédelmi munkaszolgálatosok figyelmét arra, hogy nem csak a beosztottak, hanem minden jelentkezett jöjjön el az eskütételre.

Helyben hagyta a kuria Kopis Sándor négy éves fegyházbüntetését

Kihirdették az ítélet előtt helyben hagyó ítéletet

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai törvényszék büntetőtanácsa néhány hónappal ezelőtt *Kopis Sándor* asszonyvadászi munkást, aki 1941-ben az anyját megölte, 4 évi fegyházbüntetéssel sújtotta. Felelősségét folytán az érdekes bűnügy a tábla elé került és a nagyváradai ítélőtábla a törvényszék által kiszabott büntetést három évi fegyházra szállította le. Az ügy aktái újabb felelősség következtében megjárták a királyi kuriát is és a legfelsőbb fórum a két előző ítélet közül a törvényszék ítéletét hagyta jóvá, így *Kopis Sándor* négy évi fegyházbüntetésére most már jogerősen emelkedett. A nagyváradai büntető törvényszék dr. *Várady Imre* tanácselnöke *Kopis Sándor* előtt pénteken délelőtt hirdette ki a négy évi fegyházbüntetés jogerőre emelkedését. A vizsgálati fogságban levő elíteltet rövidesen elszállítják abba a fegyintézetbe, ahol büntetését ki kell töltenie.

Olvassa és teressze a Magyar Lapok-at

Közüzemek nyereszkezdés nélkül

Írta: Dr Paál Árpád*

A közüzemek fogalmában bizonyos hangsúlyozás van, hogy közérdekűt van folyamatban valamely munkaszervezet vagy termelő tevékenység. Ha azonban utána gondolunk, minden munkálkodásban és termelő alkotásban van olyan vonatkozás, mely közérdekbe kapcsolódik. A közüzemek fogalmának tehát további megkülönböztető tartalma, hogy az illető munkaszervezet és termelőtevékenység gazdája, elindítója, fenntartója nem valaki magánegyen, hanem valami köztisztület, valami közjogi személyiség. Ami ennek a közösségi alakulatnak a szempontjából mutatkozik közérdeknek, annak a szolgálata lehet a közüzemek tárgya.

Magyarországnak nincs általános és részletekbe hatoló törvény a közüzemekről. De van törvénye a székesfőváros részvénytársasági formájú közüzemeiről (az 1934. XII.), illetve a székesfővárosi törvényben (az 1930. XVIII. tc.-ben) vannak alapvető és eligazító rendelkezések a közüzemekre nézve. Ez utóbbi törvény kimondja, hogy közüzemnek kell tekinteni, amit a székesfőváros szervezett, vagy fog szervezni akár „kizárólag saját szükségletei ellátására”, akár „más fogyasztók szükségleteinek kielégítésére is”. További rendelkezések, hogy a közüzemeknek elsősorban a szükségletek kedvezőbb, jobb és olcsóbb kielégítését kell szolgálniuk, másodsorban a székesfőváros háztartási költségei fedezését kell kisegíteniük. És a törvény legfőbb alapelvül még kimondja, hogy a közüzemet „csak a közérdek által indokolt szükség esetében lehet létesíteni.”

Bár ez a törvény csak a székesfővárosra vonatkozik, mégis a benne foglalt elvi irányításokat úgy vehetjük, hogy azok országos felfogást tüntetnek fel, s így az ország más helyi önkormányzatában is a közüzemekre nézve utmutatók lehetnek. Más helyi önkormányzatok is ez országos felfogáshoz célszerűen alkalmazkodhatnak, mikor a maguk közüzemi hatáskörét szabályozni akarják, s évégett helyi szabályrendeleteket alkotnak. Ezek a szabályrendeletek is ugyan csak a helyi közüzemekre vonatkoznak, mégis az egész országból összegyűjtött összeségükben az országos törvényt pótolják. Ugy tudjuk, hogy az egyes helyi önkormányzatok a maguk közüzemi szabályrendeleteiben mind igazodtak a székesfővárosi törvény vonatkozó elvi irányításához, s a kormányhatósági felügyelet is ilyen értelemben hatott a helyi szabályrendeletek jóváhagyásában. Tehát országos törvény nélkül is valami érdekes jogegység alakult ki a közüzemekre vonatkozóan: olyan, amelyik országos szempontokból is összesítő kiegyenlítő szintézist foglal magában, de egyúttal az egyes helyi sajátosságoknak és szempontoknak is a legáltalában megfelel.

Kormányzatunk azonban beható előmunkálatokat folytat, hogy a helyi önkormányzatok közüzemeire vonatkozóan országos törvényt tudjon

* Előző cikk ebben a tárgykörben a Magyar Lapok január 9-iki 6-ik számában „A közüzemek és a helyi önkormányzat” c. alatt.

alkotatni. Evégett egyes szakmabeli érdekeltségek is dolgoztak ki terveket. Egyik tervezet például a villamos művek országos érdekeltségének az alkotása, mely rendszeres összefoglalást ad a helyi önkormányzatok közüzemeire nézve. Ez a tervezet is hangoztatja, hogy közüzem csak a közérdek által indokolt szükség esetén létesíthető. Másik igen érdekes és alapvető szempont a tervezetben mely azt mondja ki, hogy a közüzem ne törekedjék olyan nyereségre, mely a szakmában „szokásos” nyereségkulcsot „lényegesen” meghaladja. Egyébként a tervezet előírja azokat a módokat, hogy az illető helyi önkormányzat egyéb vagyontól hogyan kell elkülöníteni, kettős könyveléssel nyilvántartani és kereskedelmi jogi könnyebbséggel kezelni az üzemi vagyont, s hogy ennek gazdasági terve hogyan függ össze a helyi önkormányzat általános költségvetésével. Végül még arról is rendelkezések vannak, hogy a helyi önkormányzatok befolyása és a kormányhatóság felügyelete hogyan érvényesüljön a közüzemek fölött.

Egyelőre csak azt kívánjuk kiemelni, hogy a helyi önkormányzatok közüzemei tekintetében a jogi szabályozás már bizonyos megállapodott szempontokat tudott kiérlelni. A jövőbeli szabályozás is megmarad ama legfőbb szempont körül, hogy a közüzemeknek a közérdeküket kell szolgálniuk; az egyes helyi közüzemeknek az illető hely közérdekét, s egyúttal a helyi területtel szerves összefüggésben álló vidékek érdekeit a jövőbeli jogi szabályozás irányvételét is ki lehet érezni abból a tervezetből, amiről fentebb szöveztünk. Ez a tervezet a közérdeküket már azzal is ki-

vanja szolgálni, hogy a nyereszkezdésre törekvést ki akarja zárni. Még félénk ugyan a tervezet erre vonatkozó kifejezése, mert a „szokásos” nyereszkezdést nem akarja korlátozni, csak az olyant, ami ezt „lényegesen” meghaladja. Mindazonáltal első jelenség ez egy jogalkotásra törekvő munkában, mely a nyereszkezdéssel szemben — ha kiméletesen is — de állást foglal.

Ebből a kiméletes állásfoglalásból is kivehető, hogy a felfogások a közüzemek tekintetében a közérdekűségnek valami erkölcsi többletet kívánják megvalósítani. Mintha nem tartanák összeegyeztethetőnek a közérdekkel a nyereszkezdést. Sejtés van benne a közgazdasági életnek olyan változásai felé, amelyek révén a termelések az emberek mind szélesebb életkorének a felkarolását szolgálják, s nem a termelő vállalkozók egyéni hasznait akarják szaporítani. Nem a befektetett tőke minél nagyobb sokszorozása lesz a cél, hanem az, hogy a tőkének munkába fektetése minél több ember javára hozzon életjavítást, kisegítést, támogatást. A tőke öncélúsága (a kapitalizmus) helyett a társadalmi lét emelése és testvériesítése (a szocializmus) lesz a gazdasági élet belső törvénye. A közüzemek közérdekűsége ezt a jövőbeli fejlődést jelenti; a közüzemek eddigi szabályozásából is kiérzhető e távlat felé fordulás, amely a jövőbeli szabályozásokban még határozottabb kell, hogy legyen.

Igen, mert a közfelfogás a közérdekűséget már mind kevésbé tudja úgy elképzelni, hogy azokban a magánhasznok halmozása, mások elől való elnyereszkezdése helyet foglalhasson. Figyeljük meg, hogy a székes-

fővárosi törvény még a székesfőváros javára való jövedelmezőit is másodsorba állítja a közüzemi célok közé, s elsősorban való célnak azt mondja, hogy a szükségletek kedvezőbb, jobb és olcsóbb kielégítését kell elérni. A székesfőváros háztartási költségeinek a fedezése eléggé közérdekű cél volna, hiszen bizonyos közéleti lehetőségek, igazgatási szervezetnek a fenntartását foglalja magában. A törvény azonban még ezt a közérdekűséget is másodsorba állítja ahhoz a még közérdekűbb szemlélethez képest, hogy a főváros területén mindenkinek, az ottan élő közönség egész kiterjedésének a közvetlen hasznára kell valamit létesíteni és dolgoztatni. Így lesz közüzemi cél a világítás, fűtés, közlekedés mind olcsóbbá tétele és folytonos tökéletesítése, de így lesznek célokká és üzemi feladatokká az olyan gazdasági tevékenységek is, melyek a lakosságnak élelmiszerral való ellátását akarják szolgálni a hatósági vásárcsarnokok, hús-székék, kenyérgyárak, tejboltok útján.

A közérdekűség jelenik meg abban is, hogy a közüzemek tisztviselőket, munkásokat, alkalmazottakat foglalkoztatnak. Ezzel a munkanélküliség állapotából mentenek meg ezeket és ezeket, s egyúttal élénkebb üzlet forgalmat is idéznek elő számos olyan magánüzemben, mely a közüzemektől kapott kisegítő közreműködés nélkül alig tudna boldogulni. Ha csak kapitalista cél vezethető a közüzemeket, akkor veszteséges időkben munkásebocsátásokkal kellene dolgozni, vagy a nyereség érdekében a munkabérek alányomására kellene törekedniük. Lehet, hogy a magánüzemekkel való versenyzés, a velük való gazdasági rokonság erősebben hat rájuk, s ők is hozzányulnak a nyereségtartás, vagy nyereségfokozás olyan módjaihoz, amelyek vagy a közönség kiszolgáltatását teszik rosszabbá, vagy a munka és a munkás kizsákmányolását erőltetik. De hogy ez nem közérdekű eljárás, az nyilvánvaló. Tehát nem felelhet meg annak a hivatásnak és rendeltetésnek se melyet a közüzemek éppen a társadalom küzdő rétegei érdekében kell, hogy kifejtssenek.

Igen érdekes megnyilvánulás volt az országos költségvetés legutóbbi tárgyalásakor, hogy erőteljes kívánalmak hangzottak el, melyek állami közüzemekre, különösen a vasútra nézve kifejezték az üzleti nyereszkezdés kárhóztatását. Hangoztatták a közüzemek olyan célját, hogy azok útján nem nagyobb bevételekre, hanem a forgalom áldásainak minél nagyobb kiterjesztésére, az ország közönségének a mind nagyobb jólétére kell törekedni. Ebben a kívánalomban már országos fórumokon nyilatkozott meg a közüzemek jövő fejlődésének és fejlesztésének az irányzata. Tanulmányos lehet ez a jelenség a helyi önkormányzatok közüzemei tekintetében is. Ott is elsőrendű törekvésnek kell lennie, hogy a nyereszkezdés szempontjait minél inkább ki kell zárni. A nyereségekre irányuló sarkalásokat, jutalékok és osztalékok fokozását ki kell kapcsolni a közüzemek üzletviteléből, s helyette a minőségi jobb termelés szempontjait és a közönség mind kedvezőbb ellátását kell előtérbe állítani. A jobb üzletvitel eredményeit inkább a munkások és alkalmazottak bérének és fizetésének a javítására kell fordítani, mintsem az üzleti osztalékok emelésére. A közérdekűség szempontjába ez is mind beletartozik.

Erdély magyarságához!

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület felhívást kapott a Kormányzó Ur Neje Öfömlétségsége magas védnöksége alatt működő mozgalom országos vezetőitől, hogy a hadbavonultak és elesettek hozzátartozóinak téli megsegélyezésére 1943. január 17-től 1943. február 7-ig tartó időszakban meginduló és kizárólag pénz-adományokra kiterjedő országos gyűjtési mozgalomba teljes erővel kapcsolódják bele.

Az Emke régi hagyományaihoz hiven természetesen örömmel fogadta ezt a megtisztaló felhívást és magyar szívvél-lélekkel kapcsolódik bele a nemes gyűjtési mozgalomba, ugyanakkor pedig felkéri összes szervezeteit, fiókjait, tagjait és az Emke minden barátját, hogy a szent cél érdekében példamutatóan, annál nagyobb mértékben hozza meg lelkesen mindenki a maga kizárólag pénzbeli adozatát.

Az Emke tehát mindenki szívéhez szólva felhívja összes fiókjait, szervezeteit, tagjait és az összes Emke-barátokat, hogy adományaikat a fenti idő alatt (1943. január 17 és február 7. között) juttassák el központjához, Magyar-utca 1. szám.) Az Elnökség

gondoskodni fog, hogy az adományok megfelelő nyugtázás mellett azonnal eljussanak az országos mozgalom irányítóhoz.

Az adományokat időnként a „Magyar Lapok”-ban is nyugtázni fogjuk.

Minden igaz érzésű magyarnak szíve és lehetősége szerint meg kell hoznia a szent célért a maga készsége áldozatát és hisszük, hogy a magas helyről jött hívó szó egész Erdély lelkében mély és nagy visszhangot is nyer. Nemzetünk szent hagyományai, honvédeink hősiessége, magyar önértetünk, közösségi érzésünk követelik ezt.

Szívek tárujátok meg és adjatok!

Gr. BÉLDI KALMÁN elnök.

Az Emke által a Fömlétségsége Asszony téli segélyakciójára kezdeményezett gyűjtés megindult. Eddig a következő adományok folytak be az Emke központjához:

Gr. Béli Kálmán felsőházi tag, az Emke elnöke	1000 P
az Emke	1000 P
az Emke tisztviselői kara	200 P
Összesen:	2200 P

Február végéig kell beadni a vallomásokat a városi adóhivatalhoz

A számszejtési kerületekben lehet beszerezni a nyomtatványokat

Nagyvárad város adóhivatala az alábbi felhívást adta ki:

Az 1943. évi általános kereseti adóra, továbbá jövedelem- és vagyonadóra vonatkozólag legkésőbb f. évi február hó végéig kell a bevallásokat beadni.

Általános kereseti adó bevallást azoknak az adózóknak kell adni:

- akiknek a múlt évi általános kereseti adója még nem jogerős és f. évi február hó végéig sem válik jogerőssé;
- akiknek a múlt évi általános kereseti adóalapja a 10.000 pengőt eléri, vagy azt meghaladja;
- akinek jogerős általános kereseti adóalapja nem teljes, hanem csonka év eredménye alapján állapított meg;
- akik a múlt évben foglalkozásukat megváltoztatták;
- akik a múlt év folyamán váltak adóköteleessékké. (Új adózók);
- akiknél az adóztatás helye a múlt év folyamán megváltozott és ennek következtében a folyó évre már nem ott adóztatandók meg, ahol a múlt évre voltak adóztatva;
- akiknek adóalapja új kivetés mellett a következő évre változatlanul fenn tartandó (rögzítendő) lenne, de legutóbbi megállapítás óta adóalapja 50%-kal emelkedett, vagy ha nem emelkedett is 50%-kal, de jövedelme a 10.000 pengőt meghaladja.

Kik nem tartoznak kereseti adóbevallást beadni

- Azok, akiknek jogerősen megállapított múlt évi általános kereseti adóalapja 10.000 pengőt el nem érte, vagy meg nem haladja, abban az esetben, ha a foglalkozás és az adóztatás helye nem változott és a fentebbi felsorolás g) bekezdése alá nem esik;
- azok a jogi személyek, amelyek társulati adót kötelesek fizetni;
- azok az ügyvédek, akikről a 3 %-os általános kereseti adót a vállalat /szavatosság mellett tartozik levonni;
- azok az önálló kézműiparosok, akik az év túlnyomó részében legfeljebb egy segédet és egy tanoncot, vagy segéd nélkül legfeljebb két tanoncot tartottak.

Kiknek kell jövedelem és vagyonadó-bevallást adni?

- akiknek a múlt évi jövedelem-adója, illetőleg vagyonadója még nem jogerős és az a f. évi február hó végéig sem válik jogerőssé;
- akiknek a múlt évi jövedelemadója és vagyonadója jogerős ugyan, de a jövedelemadó-alap a 10.000 pengőt, vagy a vagyonadó-alap a 200.000 pengőt eléri, vagy meghaladja;
- akiknek jogerős adóalapja nem teljes, hanem csonka év eredménye alapján állapított meg;
- akik az általános kereseti adó alapjának újbóli megállapítása céljából az általános kereseti adóra nézve új bevallás adására felhívattak;
- akik a múlt év folyamán váltak adóköteleessékké (új adózók);
- akiknél az adóztatás helye a múlt év folyamán megváltozott és ennek következtében a f. évre már nem ott adóztatandók meg, ahol a múlt évre voltak adóztatva;
- akiknek adóalapja új kivetés mel-

lőzésével a következő évre változatlanul fenn tartandó (rögzítendő) lenne, de a legutóbbi megállapítás óta 50%-kal emelkedett vagy ha nem emelkedett is 50%-kal, de jövedelme a 10.000 pengőt, vagyona pedig a 200.000 pengőt meghaladta.

Kik nem tartoznak jövedelem és vagyonadó bevallást adni?

- Azok, akiknek a jogerősen megállapított múlt évi jövedelemadóalapja a 10.000 pengőt, vagyonadóalapja pedig a 200.000 pengőt el nem érte, abban az esetben, ha az előbbi felsorolás g) bekezdése alá nem esik;
- azok, akiknek a múlt évben csupán adómentes jövedelmük volt, adóköteles jövedelmük azonban nem volt;
- azok, akiknek a múlt évben összes adóköteles és adómentes jövedelmük együttesen az 1000 pengőt, illetőleg a múlt évi december hó 31-én adóköteles vagyontárgyuk értéke az 5000 pengőt nem haladta meg, vagy ha a jövedelmük meg is haladta az 1000 pengőt de ebből az adóköteles jövedelem a 600 pengőt nem haladta meg;
- azok a közszolgálatban állók, akiknek a múlt évi közszolgálati illetményükön kívül más jövedelmük nem volt, vagy ha más jövedelmük volt is, de ez a jövedelem a 600 pengőt nem haladta meg;
- azok az egyházi javadalmazottak és

magánszolgálatban alkalmazottak, akiknek a múlt évi szolgálati járandóságuk a 3600 pengőt nem haladta meg és ezenkívül más jövedelmük nem volt, vagy ha más jövedelmük is volt, ez a jövedelem a 600 pengőt nem haladta meg;

f) azok, akiknek jövedelemadó alá eső jövedelmük a múlt évben nem volt és az összes adóköteles vagyonuk értéke a múlt évi december hó 31-én 25.000 pengőt nem haladta meg.

Az általános kereseti adóbevallást annál a községi előljárásnál, illetőleg városi adóhivatalnál kell beadni, melynek területén az adózó a helyhez kötött foglalkozást folytatja. Akinek több helyen van üzlete (fiókjüzlete), az minden egyes üzletről (fiókjüzletről) tartozik külön-külön bevallást adni. A helyhez nem kötött foglalkozásokról ott kell bevallást adni, ahol az adózó állandóan lakik, ha pedig több állandó lakóhelye van, akkor ott kell a bevallást beadni, ahol a jövedelemadóra vonatkozó bevallás beadandó. Az építési és közlekedési vállalatokról a vállalat székhelyén kell a bevallást benyújtani.

A jövedelem és vagyonadó bevallást annál a községi előljárásnál, illetőleg városi adóhivatalnál kell benyújtani ahol az adózó állandó lakása van.

Közös háztartás esetén a közös háztartáshoz tartozó családtagok jövedelmét is a családfőnek kell bevallani. Figyelmezteti a városi adóhivatal az adózó közönséget, hogy azok az adó-

zók akiknek a múlt évi általános kereseti adóalapja a 10.000 pengőt el nem érte ugyanezt az adót, akiknek a jövedelemadó alapja a 10.000 pengőt, a vagyonadó alapja pedig a 200.000 pengőt el nem érte és a múlt évre megállapított általános kereseti adót, illetőleg a jövedelem- és vagyonadót jövedelmi és vagyoni viszonyaihoz képest soknak tartják, csak f. évi január hó végéig, vagy amennyiben a m. kir. adóhivattal elv irányu figyelemztetést kaptak, a figyelemztetés kézhezvételétől számított nyolc napon belül kérhetik szabályszerű adóbevallás benyújtása mellett f. évi általános kereseti adójuknak, illetőleg a jövedelem és vagyonadójuknak új kivetés útján való megállapítását.

A bevallás céljaira szolgáló nyomtatványok az előállítás költsége mellett a városi adóhivatal számszejtési kerületeiben szerezhetők be. Ugyanitt az adóhivatal az adóbevallások kiállításának módjára nézve is felvilágosítással szolgál.

Egyebekben jelen hirdetés még részletesebben az adóhivatal helyiségeiben és a város különböző helyein elhelyezett hirdetési oszlopokon és táblákon kitűzött felhívásban van megmagyarázva.

A valótlán adatok bevallását az általános kereseti adónál, mint adócsalást, a jövedelem- és vagyonadóról mint jövedéki kihágást, az üzleti könyvek adatai alapján való adóztatás esetében pedig a jövedelemadónál is mint adócsalást büntetik. Ugyancsak büntetés alá esik a vallomások késedelmes benyújtása, valamint azon körülmény is, ha az adózó még felhívásra sem nyújtotta be vallomását.

Nagyvárad, 1943. január 14.

Városi adóhivatal.

Alpári eset középpontjába került a váradalpári bíró, korcsmáros és Pelle Karácsony

Elemeltek egy zsák lisztet a Hangya boltiából, de nem akarják beismerni a lopást

Nagyvárad. Saját tud. Kedélyes jelenetekben bővelkedő lopási per tárgyalásának ezinhelye volt pénteken délelőtt dr. Rozsly István egyesbíró tárgyalóterme. A per vádlottjai: Antal János váradalpári volt községi bíró, Nyegruc Tivadar ottani korcsmáros és Pelle Karácsony szintén Váradalpár községben lakó földműves. A bűnper előzményei a következők:

Antal János községi bíró Nyegruc Ti-

vadár és Pelle Karácsony kíséretében hivatalos megbízatással beállítottak a Hangya szövetkezet lerakatába, hogy hat zsák lisztet vásároljanak. A községi bíró, valamint a szintén hivatalos személyként szereplő korcsmáros és Pelle Karácsony hogy hogyan hat zsák liszt helyett hét zsák lisztet emeltek a szekerekre majd a társaság egyik tagja önként jelentette a bűncselekményt a csendőrségnek.

kaphat, de jókedvét a büntetést kiltása sem tudja már elrontani, láthatóan bepoharazott. Kedélyesen gesztikulál és úgy beszél, mondhatni inkább meséli el a lopás részleteit, mintha valami kitűnő trófiát beszélne el.

— Mikor a vám elé értünk, megvettem a lopott lisztet 30 pengőért, csak azért, hogy a bírót és a kocsmáros feljelenthessem.

Rozsly bíró: Szóval maguk valóságos versengtek, hogy melyik jelentse fel a másikat?

Nyegruc szaporán bólogat a helyeslően mosolyog. Aztán kijavítja magát: — Nem kérem, nem csak én akartam mindkettőt feljelenteni.

— Hát nem egyszerűbb lett volna mindjárt a Hangya vezetőjének szólni, minek kellett ilyen...

— Felhajtást rendezni — vág a bíróság ezavába Nyegruc, maga midjárt zárva le a mondatot.

Majd késését magyarázva, előadja, hogy biztosabbnak látta, ha a csendőrséghez fordul. Minden áron el akarta intézni a büntéseit, mert azok szerint már többször loptak s vele sem viselkedtek úgy, mint tőlük elvárta volna. Ennél aztán végleteleg kitar.

Pelle Karácsony földműves valloma-

„Vihetnénk innen több lisztet is...”

A bíróság elsőnek Antal Jánost hallgatja ki. Vörös arcú, ravaszul pislogó középkorú férfi Antal János, aki saját beismerése szerint községi bíró volt a lopás idején, egyébként jómodu, jelenleg is 32 hold földje van.

— Megértette mivel van vádolva s büntésnek érzi magát? — teszi fel a kérdést dr. Rozsly egyesbíró.

— Megértettem kérem s beismerem, hogy egy zsák lisztet többet vittünk el de nem érzem magam büntésnek. Nyegruc mondta: Vihetnénk innen több lisztet is, nem figyel rá senki, mit csinálunk itt. Mikor aztán láttam, hogy izé

Rozsly bíró: — Mit „izé”, mondja csak hogy mikor látta, hogy lopott?

— Mikor láttam, hogy egy zsák lisztet több jött a kocsmára mondtam: tegyük le azt a zsákot, mert a vámnál észreveszik.

— Szóval csak azért akarta letétetni, hogy észre ne vegyék?

— Nem bíró ur, azért sem, mert hogy községi bíró voltam ebben az időben, ámbár aznap, mikor ez a dolog történt nem is bíró voltam, hanem kocsis. Én haitottam ugyanis a szekereket...

Újabb kérdés, újabb zavaros felelet. Antal János vallomásán nem lehet eligazodni.

Nyegruc Tivadar a másik vádlott. — Mosolyogva lép a bírói asztal elé s nevetgélve mondja be az adatait. A bíróság figyelmezteti, hogy ötévi fegyházat

...és még furcsább és még zavarosabb
— En nem loptam kérem — jelenti
ki — hiszen nem őrizte senki azokat a
zsákokat!

Rozslyai bíró: — Szóval, amit nem
őriznek, azt akárki ellophatja maga
szerint.

Vádolt: Ugy van kérem. Csak azt
lopták, amit erőszakkal visznek el!

Később azt állítja, hogy sokan látták,
mikor felrakták a kocsi a zsákokat.
De amellet így is kitart, hogy nem
loptak, mert a lopás... Szóval, ahogy
már mondotta, csak az, ami tulajdon-
képpen már rablás.

Amíg Pelle Karácsony „vall” Nyeg-
ruc Tivadar sem marad egészen a hát-
terben. A bíróság figyelmeztetéseinek
ellenére is előlép s minduntalan bele-
szól a bünperbe.

— Ne is teesék rá figyelni — jegyzi
meg Pelle Karácsony — piás ez az em-
ber mindég, most is az...

A per tovább bonyolódik s a bírósá-
g dr. Dutkay István kir. ügyész és
a vád kérelmére végül is elrendeli,
hogy úgy a vád, mint a védelem szem-
pontjából újabb tanukat idézzenek
meg. Az érdekes lopási bünper főtár-
gyalásának folytatását a törvényszék
február 24-re tűzte ki.

Előadás a MÁV almúhelyben

Nagyvárad. Saját tud. Megemlékez-
tünk már arról, hogy a Sztáray Mihály
Énekharz önképzőkör január 17-én, va-
sárnap délután az almúhely nagytermé-
ben előadást rendez, amelynek kereté-
ben Csepreghy: *A sárga csikó* népszín-
művét játssza el.

A vezetőség úgy határozott, hogy a
bevételek teljes egészében a Főméltóságú
Asszonyok éppén ezen a napon meg-
induló országos gyűjtés alapjára fogják
fordítani.

A délután 4 órakor kezdődő ünnepe-
set a Sztáray Mihály Énekharz számai
nyitják meg. Soós András kerületi kar-
nagy vezénylete mellett. Nagy Lajos re-
formátus segédlelkész megnyitja után
veszi kezdetét *A sárga csikó* előadása.
A kísérő zenét a MÁV Turul zenekara
szolgáltatja Kovács Győző tanár ve-
zénylete mellett.

Szolgálatos gyógyszer- tárak

Ajtay G. Gyula Mátyás király
gyógyszertára, Szent János-utca 50.
Telefon 21—34.

Csillag-gyógyszertár, Ecsedi Csapó
Zoltán, Mussolini-tér 3.

Pajor Pál Kleopatra gyógyszertára,
Kossuth-utca 2., telefon 15—15.

Atlasz Lajos Szent Antal gyógyszer-
tára, Horthy Miklós-út 34., Gerliczy-
utca sarok, Telefon: 13—55.

Kereszténymagyar

keresztény

magyarnál vásárol!

Öngyilkosságot követett el a román konzulátuson Anderko Artur máramarosszigeti bankigazgató

**Zavaros bucsulevelet hagyott a konzulátus egyik
irodájának asztalán. Két revolverlövéllyel végzett
magával az öngyilkos**

Nagyvárad. Csütörtök délután öt
óra tájban a Nagy Sándor-utcai román
konzulátus épületében öngyilkos-
ságot követett el dr. Anderko Artur
máramarosszigeti ismert bankigazga-
tó. Anderko átutazóban volt Nagyvá-
radon és a konzulátuson lévő roko-
nait kereste fel. Innen tovább akart
utazni Kolozsvárra. Hogy miért vál-
toztatta meg ilyen hirtelen szándékát,
arra a rendőri nyomozás fog fényt
deríteni.

Az öngyilkosság részletei egyébként
a következők:

Délután öt óra előtt néhány perccel
dr. Marina Mihály román konzul je-
lentette a Nagy Sándor-utca sarkán
posztoló rendőrszemnek, hogy iro-
dájában öngyilkosságot követtek el.
A rendőrszem telefonon tett jelen-
tést a központi ügyeletnek, ahonnan
azonnal rendőri bizottság szállt ki a
helyszínre. Petz Gyula városi orvos
megvizsgálta az öngyilkost, de már
csak a beállt halált állapíthatta meg.
Az öngyilkosságot pisztollyal követ-
te el, a golyók a halántékon áthatolva,
azonnali halált okoztak. Tisztázták a
személyazonosságot is: Dr. Anderko
Artur 35 éves gör. kel. vallású, nőt-
len bankigazgató, Máramarossziget,
Horthy Miklós-tér 20 szám alatti la-
kossal azonos.

A rendőri bizottság a holttest mel-
lett találta meg a még füstölő brau-
ningot, amellyel Anderko végzetes
tettét elkövette, a falban rábukkan-
tak a két kilótt golyóra, a földön pe-
dig az üres hüvelyekre. Az irodában
egyébként minden a helyén volt.

A kihallgatások alkalmával kide-
rült, hogy Anderko gépkocsival érke-
zett Nagyváradra, a konzulátuson le-
vő rokonait kereste fel és még csüt-
örtökön délután tovább akart utazni
két rokonával együtt Kolozsvárra.
Senki sem tudott magyarazatot adni
az öngyilkosság indító okára.

Az íróasztalon bucsulevelet talál-
tak. Románul van írva, összekuszált
sorok, zavaros szöveg. Anderko ebben
a bucsulevélben utal arra, hogy ren-
delkezéseit máramarosszigeti páncél-
szekrényében találják meg.

Ebből a körülményből arra lehet
következtetni, hogy készült végzetes
tettének elkövetésére.

A rendőri bizottság munkájának
befejezése után a holttestet a közkör-
házba szállították és ma délelőtt fo-
lyamán fel is boncolták.

A nagyváradai rendőrség azonnal
érintkezést keresett a máramarosszi-
geti kapitánysággal az öngyilkosság
előzményeinek és okának tisztázása
végett.

Elsőnek hagyta jóvá a miniszterközi bizottság Nagyvárad költség- vetését

**Engedélyezte a belügyminiszter a kellő képe-
sítés nélküli idősebb gyakorlott tisztviselők
alkalmazását**

Dr. Soós István polgármester csüt-
örtök éjjel érkezett haza Budapestől
dr. Hlatky Endre főispán társaságá-
ban.

A polgármestert megkérdeztük, mi
történt a városi költségvetéssel, mire a
polgármester a következőket mondta:

— A belügyminiszterium az 1943. évi
költségvetést nem a helyszínen, hanem
Budapesten tárgyalta le. Előzetesen a
város vezetői a pénzügyminiszterium-
ban tárgyalták meg a költségvetés vo-
natkozó kérdéseit és az érdemleges tár-
gyalás 12-én, kedden volt a belügymi-
niszterium kistanácstermében. A tár-
gyaláson részt vettek a különböző
szakminiszteriumok képviselői, így a
pénzügyminiszterium, továbbá a hon-
védelmi miniszterium leventeoosztálya,
a Nép- és Családvédelmi Alap képvé-
selői, míg a város részéről dr. Hlatky
Endre főispán, dr. Soós István polgár-
mester, vitéz Bartha Balázs szárm-
vességi főnök, Bazili Mihály üzemi al-
igazgató és Ásvány Ferenc üzemi al-
igazgató. A tárgyaláson dr. Sass Ele-
mér miniszteri osztályfőnök elnököl-
t s a belügyminiszterium részéről meg-
résztvett dr. Cserzy István nn. osztály-

tanácsos, dr. Mikcsay Sándor minisz-
teri titkár, Szuppán Géza és Hódy Sán-
dor számvességi tanácsnok.

A költségvetést általánosságban és
részleteiben is letárgyalta a miniszter-
közi bizottság, s jöllehet a háborús kü-
lön munkaadatánny bevezetésével jelen-
téken többletkiadás merült fel, siker-
ült egy olyan megoldást találni,
hogy a költségvetés kiegyensúlyozott
legyen, a pótladó felemelése nélkül. Így
Nagyvárad továbbra is 75 százalékos
pótladóval fog dolgozni s az előirány-
zott beruházásokat, ha egyéb vis maior
közbe nem jön, végre fogjuk hajtani.

A tárgyalás délután 3 óráig tartott,
midőn dr. Sass Elemér osztályfőnök
kijelentette, hogy a költségvetést a
miniszterközi bizottság jóváhagyja. A
tárgyalás folyamán eszközölt módosítá-
sokkal. Dr. Soós István polgármester
a város nevében megköszönte dr. Sass
Elemér és a miniszterközi bizottságnak
fáradozását és jóindulatát a város
ügyeivel szemben.

Megjegyezni kívánom, hogy egész
Magyarországon Nagyvárad volt az el-
ső város, melynek költségvetését a mi-
niszterközi bizottság letárgyalta és jó-
váhagyta.

FERENC JÓZSEF KESERŰVÍZ

Arra a kérdésre, hogy milyen egyéb
ügyekben jártak el, a polgármester ki-
jelentette, hogy igen nagy fontosságú
tárgyalásokat folytattak Sinnyei Merse
Jenő kultuszminiszternél a Nagyvára-
don felállítandó műszaki főiskola ügyé-
ben.

Ebben az ügyben dr. Hlatky Endre
főispán és dr. Soós István polgármester
14-én, csütörtökön jelentek meg a kul-
tusztiszt előtt, akivel beható és
érdemleges tárgyalást folytattak a vá-
ros elgondolása és a város által vise-
lendő költségek viselése tekintetében.
Sinnyei Merse Jenő kultuszminiszter
kijelentette, hogy Nagyvárad város
műszaki főiskolájának ügyét szíven
viseli és legközelebb illetékes helyen
érdemleges előterjesztést fog tenni.

Eljártunk azonkívül a kultuszminisz-
terium művezeti osztályán a kolozs-
vári opera nagyvárad vendégszereplé-
se ügyében, s úgy itt, mint a belügy-
miniszteriumban a legnagyobb jóindu-
lattal kezelik a kérdést, úgy, hogy az
operaelőadások megvalósításának sem-
mi akadályja nincs.

Tárgyalásokat folytattunk a Rima-
nóczy bérlet ügyében, továbbá az üze-
mek személynéti ügyében. Sikertült ke-
resztül vinnünk, hogy a belügyminisz-
terium engedélyezze azoknak a régi
tisztviselőknak alkalmazását, akiknek
az előírt képesítése nincs meg, de kel-
lő gyakorlattal rendelkeznek.

Beható tárgyalásokat folytattunk a
földművelésügyi miniszteriumban a
város részére szükséges fakutalás
ügyében. A miniszteriumban kijelentet-
ték, hogy Kolozsvár és Nagyvárad fa-
ellátás szempontjából még a legjobb
helyen vannak.

Eljártunk az új műszaki tanács fel-
mentése ügyében és megsürgöttük a
különböző függő ügyeket.

Fentiek szerint tehát a városi köz-
igazgatás zavartalan menete, a költség-
vetés jóváhagyásával biztosítottak te-
kinthető.

Közzülvést tart az önkéntes tűzoltó- testület

A nagyváradai Önkéntes Tűzoltó Tes-
tület az alábbi meghívót adta ki:

A nagyváradai Önkéntes Tűzoltó Tes-
tület 1943. évi január hó 17-én 12 óra
kezdettel Nagyváradon a vármegyehá-
za nagytermében és ezt követőleg évi
rendes közgyűlést tart, amelyre a ható-
ságokat és ügyünk iránt érdeklődőket
a testület alapító, pártoló és működő
tagjait bajtársi ezerezzel és tisztelet-
tel meghívjuk. A választmányi és köz-
gyűlés tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitó.
 2. 1942. évi zárszámadás és számviz-
sgáló bizottság jelentése.
 3. 1943. évi költségvetés tárgyalása.
 4. Számvizsgáló bizottság kijelölése
az 1943. évre.
 5. Jelentés a nagyváradai Önkéntes
Tűzoltó Testület 1943. évi működéséről.
 6. Esetleges indítványok.
- Nagyvárad, 1943. január hó 4. Dr. vi-
téz Nadányi János s. k., alispán, Dr.
Soós István s. k., polgármester elnök
Rehák Tamás s. k. tűzoltóparancs-
nok.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40, félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

SZIGLIGETI-EST A HONVÉDHOZ-ZÁTARTOZÓK JAVÁRA. Megirtuk, hogy a Szigligeti Társaság vasárnap, január 17-én este fél hat órai kezdettel felolvasó ülést tart a városháza nagytermében, amelynek tiszta jövedelmét a Kormányzóné részéről megindított felségélyezési akció javára fordítja a honvédek hozzátartozói részére. A felolvasó ülésen a megnyitót dr. Némethy Gyula prelátus-kanonok, a Társaság elnöke mondja. — Utána Diósszilágyi Ibolya mutat be három költeményét. Csurka Péter egyik elbeszélését olvassa fel. Zsadányi Nagy Árpád, a Szent László gimnázium tanára költeményeiből olvas fel. Kiss Tamás református hitoktató „A szenvedő Tompa Mihály” címen olvassa fel egyik tanulmányát. A felolvasó ülést Tabéry Géza, a Társaság ügyvezető alelnökének szavai zárják be. A Szigligeti Társaság felolvasó ülésére bejelentik az adományokat a bajtársi perselynéz a Társaság szívesen vesz a honvédehozzátartozók felségélyezésének javára. Előadás befejezése után a Társaság választmánya ülést tart, amelyre az elnökség ezután is meghívja a választmány tagjait.

Értesítjük a vas- és fémipari szakosztály tagjait, hogy havi 16 és vas szükségleteiket folyó hó 16-áig beazáról a szakosztály helyiségében oktetlenül jelentsek be. Elnökség.

ÖNGYILKÓS LETT EGY FIATAL-EMBER A KOLOZSVÁRI GÖZFÜRDŐ-BEN. Kolozsvárról jelentik: Szerdán reggel 9 óra tájban egy fiatalember lépett be a városi gőzfürdőbe és a pénztárnál kabinjegyet váltott. Néhány perc múlva kabinja felől hatalmas dörmögés rázta meg a levegőt. A fürdő alkalmazottjai feltörték a kabin ajtaját és megdöböntő látvány tárult szemük elé: a heverőn ott feküdt a fiatalember, melléből sugárban ömlött a vér. A fürdő vezetősége nyomban értesítette az esetéről az illetékes hatóságokat. A kiérkezett bizottság a fiatalember zsebében talált iratok alapján megállapította, hogy az öngyilkos Deák Géza néven hívták. Bánffyhungarydon született 1906-ban. A bizottság azt is megállapította, hogy Deák Géza életét azonnal kioltotta a revolvergolyó, mert pontosan szívén találja. Egyik zsebében megtalálták bűsülevelét is, amelyben leírja, hogy megunta az életét és ezért oltotta ki önmagát. A hatóságok intézkedéseire a holttestet szállították a bonctani intézetbe. Az öngyilkosság ügyében megindult a nyomozás.

Betonhajókat építenek Észak-Amerikában. A svéd újságok jelentik New Yorkból, hogy az Egyesült Államok egyik kikötőjében most eresztették vízre az első betonból készült hajót. A 28 méter hosszú hajó súlya 78 tonna, ebből 68 tonna a beton és 10 tonna az acél. Ezzel kapcsolatban megemlíti az svéd sajtó, hogy már az előző világháborúban is kísérleteztek betonhajók építésével, különösen Svédországban és Norvégiában, bár nem sok eredménnyel. (TFK)

VÉDELMI INTÉZKEDÉSEK A MEHEK PUSZTULÁSÁNAK MEGAKADÁLYOZÁSÁRA. A MTL. jelenti: A földművelésügyi miniszter az Erdélyben és Délvidéken a méhek erősen elhatalmasodott költésrohadásának leküzdésére és megelőzésére rendeletet adott ki.

KORMÁNYVÁLSÁG ÉSZAKIRORSZÁGBAN. Stockholm. (MTL.) A NTL. jelenti: Északírországból kormányváltás tört ki. A miniszterelnöknek semmi kilátása sincsen arra, hogy a pártján belül támadt vihart megfékezze.

250.000 KINAIT ÉHHALÁL FENYEGET. Ceungkingi jelentés szerint Graham Dávid kutató beleökinai útról Ceungtuba visszatérve úgy nyilatkozott, hogy a Szechwan és Szikang tartományok a határvidékein élő lakoságot — mintegy 250.000 embert — éhhalál fenyeget, mert a szokatlan forró nyár teljesen felperzselt a termést. (TFK.)

Folyóiratot ad ki a szegedi felsőipariskola ifjusága. A szegedi felsőipariskola ifjusága „Acéltoll” címmel, igen hasznos folyóiratot ad ki, igen szép kiállításban és elismerésre méltó szerkesztésben. A minap kezünkbe került a folyóirat decemberi száma. — amely a repülőmotorral, a benzinmotorral, a technika magyar éharcosával, a rádió működésével, a napmotorokkal, a rádióaktivitással, a futocellával és a fényképészettel foglalkozik. A folyóirat tartalma világosan mutatja, hogy a szegedi felsőipariskolások komolyan készülnek hivatásukra és még szabadijüket is azzal töltik, hogy az érdeklődőknek ilyen valóságban hasznos folyóiratot adjanak

1800 KILÓS DELFINT FOGTAK A SPANYOL HALÁSZOK. Madrid. (MTL.) A NTL. jelenti: Almeria közelében egy 1800 kilogrammos delfint fogtak ki a tengerből. Az óriás halat a madridi múzeumban állítják ki.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a Rákóczi-ut 10 sz. alatt volt Flumei Kávébehozatal üzletet átvettem, hol mindennemű közszükségleti cikkek kaphatók. Szíves pártfogást kér Boné Béla tulajdonos.

AZ ANGOLOK HIABA VÁRNAK A KAKAÓRA. Anglia népe mindeddig reménykedett, hogy legalább a kakaóból eleget fogyaszthat a háború alatt is. A kormány képviselője azonban éppen a napokban volt kénytelen az alsóházban beismerni, hogy „Nyugatafrikában csődöt mondott az angol kakaópolitika.” A kikötők raktárai ugyan tele vannak kakaóval, de nincs hajó, ami azt elhozná Angliába, sőt a készlet nagyrésze már meg is romlott az állásban, úgy hogy el kellett égetni. (TFK.)

KEVÉS A RIZS INDIÁBAN. A burmai rizs-szállítmányok elmaradása miatt India közellátási helyzete annyira rosszabbodott, hogy a számítások szerint mintegy 60 millió embernek alig jut valami táplálék. Súlyosbította a helyzetet, hogy most már Indiából kell ellátni Ceylont is, ahová szintén Burmából hoztak eddig rizst. Minthogy a ceyloni kiterjedt gumültetvények hadifontosságát a brit-indiai kormány is elismeri, havonként 20.000 tonna rizst ad át India Ceylonnak. (TFK.)

Van dohány és nem készül korlátozás

Ne vásároljon senki többet, mint eddig fette

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az utóbbi napokban átmeneti nehézségek mutatkoztak egyes dohány gyártmányokban és a közönség egyrésze nagymennyiségű dohányt vásárolt össze. Ezekből a jelenségek közül a közönség azt a téves következtetést vonta le, hogy dohányhiány van, illetve korlátozás készül. Beavatott helyről nyert értesülés szerint bár a dohányfogyasztás megkészeződött, a dohányilleték gondoskodik, hogy a nagyobb keresletet is kielégítsék. Lesz továbbra is elég dohány, ha a közönség nem vásárol többet, mint azelőtt tette.

Nagy érdeklődés előzi meg a Leventék tarka estjét

Nagyvárad. Saját tud. Tegnap már beszámoltunk arról, hogy a Leventék vasárnap délután fél 4 órai kezdettel műsoros és táncos tarka délutánt rendeznek a Levente Otthonban. A lelkes rendezőgárda és a kiváló szereplők gondoskodnak arról, hogy ez az előadás méltó legyen a Leventék eddigi nagy sikerű előadásaihoz. Egyfelvonásos vizsgák, ének, táncok, szavalatok, tréfák tarkítják az előadást. Szabó Lónka, D. Szabó Sárka, Kiss Rózsi, Fudali Manyika, Szántó Angela, Szántó Zsóka, Papp Tibor, Nagy László, Pleischer Lajos, Szüsser Gyula, ifj. Botyis Péter, Katona Lajos, Nagy János, Salamon István, Sütő Lajos, László István lépnek fel a népes szereplőgárda keretében.

Derzsy Zoltán és Pálczér Károly tanárok előléptetése

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó a kultuszminiszter előterjesztésére Derzsy Zoltán, Ander Antal és Pálczér Károly nagyváradai gimnáziumi tanárokat a tanárok részére megállapított hatodik fizetési osztály harmadik fokozatának megfelelő tizedik fizetési fokozatba előléptette.

Nagyszabású karnevált rendeznek szombaton délután az NSE jégpályán

Beszámoltunk már róla, hogy az NSE jégpályán milyen élénk téli sportélet fejlődött ki rövid idő alatt. Igaz, hogy a rendezőség is mindig gondoskodik valami kedves szórakoztatásról, hogy jólérezzék magukat a látogatók. Szombaton délután négy órai kezdettel vig karnevált rendeznek a Múzeum-kertben.

A lámpa

Lopva követtem az utcán, a lapkihordót. Követtem és figyeltem a munkáját, amely az enyémnek kiegészítője és elengedhetetlen kelléke. Figyeltem, hogyan jár háziról-házra. Egyik oldalról átmegy a másikra, hogy mindenütt bevigye vagy a kapu, ajtó alá becsuszlassa a friss lapot. Kicsi lámpájának rőt, vöröses fénye simogató jóbarátként követte utján és imbolygó árnyakat vetett a kerítésekre és a házfalakra.

A lapkihordó fel sem nézett a házkra Csak ment, hol előre, hol az utca másik oldalára és gépisen állott meg a kapuk és ajtók előtt. Kopott kis szatyorjából minden megállásnál kivett egy újságot és a megszokott, kimért, pontos mozdulattal helyezte el az ajtó alatt. Szinte kedvem lett volna megvárni, míg a házból kijönnek a lap után és szerettem volna megnézni, hogyan veszik fel a földről, emelik ki a levélszekrényből azt a lapot, amit az újságos ember oda-tett. Szerettem volna látni végig azt az utat, amelyet a betű, az írás naponta megtesz az újságíró asztalától az olvasó asztaláig...

Az újságos ember pedig tovább haladt kis lámpájával. Kopott szatyorjában egyre jobban togyott az újság. Már alig volt egy-kettő benne, ő azonban egykedvűen folytatta útját. Egykedvűen és alázatosan. Vitte a betűt, a gondolat világitó mécsesét és a maga kis lámpáját. Elvitte minden házhoz és alázatosan meghajléssal adta át az olvasónak.

Vajjon nem ez a soisa minden újságos embernek? Az újságíróknak is.

Az újságok közben ellogyaltak. A lapkihordó levélszekrénybe csuszattatva az utolsó s ekkor felegyenesedett. Felegyenesedett és elfújta lámpáját. Vele együtt a napi kötelességet is.

Indult haza, kicsi fészkebe, ahol az asszony talán forró krumplicevel várja... (piccolo.)

RÁDIÓ

SZOMBAT, JANUÁR 16, Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 Az I. honvédegyezred zenekara.
- 11.15 Veress Endre énekel.
- 11.40 Komoróvicz Lenke felolvasása.
- 12.10 Országos Postászenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 A Légierők fúvószenekara.
- 15.20 Filmdalok.
- 15.45 Honvédeink nótát kernek.
- 16.00 Sipuluz humorcsok.
- 17.00 Bura Sándor cigányzenekara.
- 17.30 Sennyei Vera verseket mond.
- 17.45 Malcsiner Béla jazz-zongorasztáma.
- 18.00 Laczkó Béla elbeszélése.
- 18.20 Könyvtár zene.
- 19.05 Hangképek innen-onnan.
- 19.35 Mindenből mindenkinek.
- 21.00 Márkus László csevegése.
- 22.50 Táncczene.
- 23.15 Szórakoztató zene.

Budapest II.
 17.30 A Földművelésügyi Miniszterharmadik mezőgazdasági félőrája.
 18.05 Az Operaház előadásának közvetítése: Veronai szerelmesek.

Kávéházakban és vendéglőkben kérésre a **MAGYAR LAPOK**-at

SPORT

Megalakult a nagyváradai MAV Levente Sportegyesület

A leventeköteles vasuti alkalmazottak nagy száma tette szükségessé az új alakulatot

Nagyvárad. Vasutas levente-iffjak töltötték meg tegnap este a MAV alműhely kulturtermet. Alakuló közgyűlésre jöttek össze, hogy mint MAV alkalmazottak külön, önálló MAV Levente Egyesületben tegyenek eleget a törvényesen előírt ifjúsági testnevelés követelményeinek.

Megjelent az alakuló közgyűlésen dr. Tóth Bertalan MAV főtanácsos, a MAV sportügyek legfőbb vezetője is, az üzletvezetőséget dr. Lékay János titkár képviselte, a helyi MAV vezetők közül pedig ott láttuk Saly József műszaki tanácsos, alműhely főnököt, Erdélyi Zoltán forgalmi főnököt, Laky Kálmán állomás főnököt, Kelemen Ferenc állomásfőnökhelyettesét.

A Magyar Hiszekegy elmondása után Saly József műszaki tanácsos, alműhelyfőnök nyitotta meg az alakuló közgyűlést. Ismertette a levente mozgalom célját s rávilágított, hogy miért szükséges a MAV kötelékében működő leventeköteleseket külön MAV Levente Egyesületbe tömöríteni. Közérdeklől tette lehetővé a legfelsőbb honvédelmi vezetőség, hogy a nagyobb vasuti géppontok levente-iffjai a MAV kebelében működhesse- nek — mondotta —, éppen ezért a vasutas leventéktől többet is várnak. Mődot adnak minden ifjúnak, hogy abban a sportágban képezze magát, amelyhez legjobban húz a szíve, de a kulturális továbbképzés és a bajtársi szellem ápolására is nagy súlyt fogunk helyezni, mert a katonai előkép- zés csak akkor lehet hasznos és töké- letes, ha megfelelő lelki nevelésben is részesülnek a vasutas leventék.

Megválasztják a tisztikart

A nagy tetszéssel fogadott bevezető után a MAV Levente Egyesület alap- szabályait ismertette Saly műszaki tanácsos, amelynek egyhangú elfoga- dása után Lékay János dr. MAV titkár, üzletvezetőségi kiküldött indit- ványára az alábbi tisztikart választot- ták meg egyhangú lelkesedéssel:

Elnök: Saly József műsz. tanácsos, alműhelyfőnök, titkár: Szöllősy Fe- renc üz. s. tiszt. szertárnok, jegyző: Imre Emil lakatos, pénztáros: Gere Ferenc s. hivatalnok, elletnör: Tóth Lajos főintéző, Orvos: dr. Bán Árpád órnagy-orvos. Számvizsgáló bizottság: Smolay József intéző, Budó Szilveszter s. hivatalnok. Nagy Béla művezető. Póttagok: Hámosi Vince főpályame- ster, Olajcs Andor műv. helyettes. Vá- lasztmány: Mocsáry Tibor s. tiszt. Elekes József áll. felvigyázó, Kajtor Sándor lakatos, Vajna Sándor lakatos, Bódis József ób. raktári munkás.

Pártolja a kezesztény ipart!

Liszka Sándor ób. fékező. Póttagok: Bartos Sándor ób. raktári munkás, Féth Emil ób. fékező. Tiszteletbeli tagok: Erdélyi Zoltán forgalmi főnök, Balogh József főnök, Laky Kál- mán áll. főnök, Karsay Ferenc oszt. vez., Kelemen Ferenc áll. főnök h., Jándi Károly szertárnök.

Dr. Tóth Bertalan főtanácsos ünnepi beszéde

A tisztikar megválasztása után dr. Tóth Bertalan főtanácsos emel- dett szólásra.

— A leventeintézmény csak akkor tudja betölteni hivatását — mondotta —, ha honvédelmi alapon működik és minden lépésével a hazát szolgálja. Nagyvárad hatalmas vasúti csomó- pont, sok a leventeköteles vasúti al- alkalmazott, ezért szervez külön Le-

vente Egyesületet a MAV. A katonai előképzés mellett kulturában, sport- ban és bajtársi szellemben egyaránt erős testületet akar nevelni a MAV Levente Egyesületein keresztül. S ez biztosítva is van a ti kitűnő előljárói- tok által — szölt a leventék felé. — Ezután a levente parancsnokság képviselőjében megjelent tiszt kö- szöntötte a megalakult MAV Levente Egyesületet, majd a Levente Fehász elmondásával ért véget az alakuló közgyűlés.

Már alio van hely a NAC Karácsonyi Serleg-avató vacsoráira

Jóelőre figyelmeztettük a NAC-ta- gokot, hogy idejében gondoskodjanak helyről, ha kényelmesen akarják elfo- gyasztani a Kupa-avató vacsorát. A helyzet aztán most az, hogy a rende- zőség már csak a legnagyobb nehé- zség árán tud még egy-egy helyet szo- ritani a késlekedőknek. Aki tehát részt akar venni az ünnepi vacsorán, az ma estig feltétlen jelentkezzen, kü- lönbben nem biztosíthat senki részére helyet a rendezőség.

A serlegavató vacsora miatt a szom- bati tea elmarad, vasárnap délután ötök azonban már megtartják a ren- des NAC-teát.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker órák vétele, eladása, szakszerű alakítása, javítása **Ács Tibor.** Szécheny tér 6.

Választmányi ülés a NAC-Otthonban

Mint már előzetesen is jelentettük csütörtök este választmányi értekez- letre hívta össze Ajtay Gyula minisz- teri biztos a NAC vezetőit.

A választmányi értekezleten a mi- niszteri biztos ismertette a NAC öszti szereplését és a Karácsonyi Serleg mérközéseit. Részletesen fejtárta a NAC vezetésében felmerült válságot is, amely természetesen sok me- de-mondát vent magután, azonban ma már az egész ügy a független ma- gyar bíróság előtt fekszik, s ott álla- pitják meg közmegegyezésre, hogy kinek milyen szerepe volt a válság idején.

Az értekezlet másik főpontja a NAC megszervezése volt. Több hozzá- szólás után abban állapodtak meg, hogy csak is társadalmi úton képzel- hető el a legegészségesebben az egye- sület talpraállítása. Éppen ezért kijel- lítették azokat a bizottságokat, amely- lyek a tagtöborzást irányítják s ez a szerv már a közeli napokban akcióba lép, hogy megfelelő tábort szerezzen a csapat mögé.

Férfi ruhákat, használtakat legiobb áron vehet, eladhat **MOLNAR** használsruha üzletébe Bémer-tér 1. (udvarban. Hívásra házhoz jövök.)

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei:

A színház igazgatósága kéri a m. t. közönséget, hogy az előadá- sok kezdésére a nézőtérben helyei- ket foglalják el, mert rendőrhá- tósági intézkedés folytán az elő- adások megkezdése után a néző- térre senkit sem bocsátanak be. A színházi pénztár a későn ér- kező s a nézőtérre be nem bocsá- tott közönség jegyeit vissza nem válthatja.

Pénteken, szombaton és vasárnap

este kerül fejújításra *Debrecenbe kéne menni* című operett Márffy Ve- ra, Szögi Arany, Keleti Aranka, Fajk Rózi, Benkő Béla, Szabó Ernő, Pá- kozdy Ferenc és Barys Bélával a fő- szerepekben. Farkas Imre a Nótás kapitány, Királyné rózsája és sok más nagyszerű operettek szerzőjének ez az operettje is tele van humorral és vidámsággal. Pompás muzsika. Pénteken premier bérlet, szombaton este A-bérlet.

Szombaton délután negyed 4 óra- kor *Száz piros rózsá van* a színház műsorán *filléres helyárakkal*.

Vasárnap délután negyed 4 órakor *Vén diófa*, az időny nagy slágere *ol- csó helyárakkal* kerül szünre.

Hétfőn este háromnegyed 7 órakor Verdi: *Rigoletto* c. operája kerül szin- re dr. Palló Imre, a m. kir. Opera örökös tagja, Raffay Erzsi, a m. kir. Opera tagja, Liontas Konstantin, dr. Dalnok Viktor és Littasy Károly operacénekesek felléptével. Felemelt helyárak. Jegyek elővételben még válthatók.

HETI MŰSOR:

Pénteken este: Debrecenbe kéne menni. (Premier bérlet.)

Szombaton d. u. Száz piros rózsá.

Szombaton este: Debrecenbe kéne menni. („A” bérlet.)

Vasárnap d. u. 1/4 órakor: Vén diófa.

Vasárnap este háromnegyed 7 óra- kor: Debrecenbe kéne menni.

Hétfőn este háromnegyed 7 órakor: Rigoletto.

Kedden este háromnegyed 7 óra- kor: Bolond Ásvayné.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Aranyat, ezüstöt, briliánsot vásárol Tarján órák-ékeszerész, Rákóczi-ut 8. 185

Megvételre keresünk új vagy teljesen jó karban lévő irógépet, Nagyvárad és Vidéke Ipartestület vas- és fémpari szakosztály, Mezey Mihály-u. 4. 661

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek Viktor ékeszerész, Rákóczi-ut 3. 356

Zongorát vagy pianót intézet ré- szére megvételre keresünk. Ajánlatokat zárt borítékban ár és márka megjelöl- lésével „Intézet” jellegre Rudolf Mosse hirdetőirodába, Bazárépület. 637

Eladók regények. Dr. Baditz, Miskolc. 611

Allást nyec

Cipész aljamunkásokat különféle csoport munkára felvesz Muhary cipő- üzem. Kossuth-utca 9. 660

Férfi és női jó szakmunkásokat kap- tafa és faszarokgyártáshoz felveszünk. Szeptemberhat utca 15. 661

Különféle

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutorás Szilgigeti-u 7. Telefon 14—21. 664

ZIPPZAR szakszerű javítása Jakab műszerésznél, Kossuth-utca 5.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a „MAGYAR LAPOK”-at.

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

74-és felelőszerkesztő: **Dr. Paál Árpád** felelős kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc** Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. Dezső-utca 5. szám. körforgógépen, Nagyvárad, Szilágyi